Anul II — Sibiiu, Sâmbătă în 16/28 Noemvrie 1885 — Nr. 263

Abonamentele

Pentru Sibiiu:
1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarchie:
1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:
1/4 an 10 fr., 1/2 an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare ḑi de lucru

Inserțiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumeră și la poste și librării.

Un numĕr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiiu, 15 Noemvrie st. v.

„Kolozsvári Közlöny“ urmează a ne da lămuriri asupra politicei preconisate în cercurile guvernamentale față cu „naționalitățile“.

„Am arĕtat, — ḑice oficiosul clujan, — că în ori-și-ce formă s'ar manifesta mișcarea națională, scopul ei final e totdeauna, ca sĕ le asigureze cuvenita de sine stare și neatîrnare unor anumite masse, care vorbesc aceeași limbă si au aceleași obiceiuri.“

Admitem această premisă fără de nici o reservă: voim și noi Românii sĕ ne asigurăm aici în statul ungar cuvenita de sine stare și neatîrnare pentru desvoltarea limbei noastre comune și a obiceiurilor noastre naționale.

„Această tendență se manifestă, — urmează oficiosul, — mai întâiu numai pentru păstrarea limbei și a obiceiurilor, apoi în aceea, că se pretinde, — programul din Sibiiu, — recunoascerea drept o națiune deosebită în stat.“

Admitem și această premisă: cerem noi Românii sĕ fim recunoscuți, *ca popor deosebit,* drept un element constitutiv al statului ungar.

„Ear' după-ce s'a pretins aceasta, — urmează oficiosul — presentându-se ocasiune, se alipesce de statul vecin înrudit, dacă există unul ca acesta, ear', dacă nu există, cere o deosebită de sine stare și neatîrnare. Aceste aspirațiuni urmează una după alta cu consecuența, cu care ḑiua urmează după noapte“.

Admitem chiar și această premisă, — însĕ numai cu oare-care reserve.

Resonamentul oficiosului din Cluj ese la afirmarea tesei, că ori-și-ce concesiune ni s'ar face nouĕ Românilor, vom profita de ea spre a pregătì cu atât mai vîrtos unirea noastră cu frații nostri de preste Carpați și înființarea unui mare stat român aici între Dunăre, Nistru și Tisa.

Ne pare un lucru foarte anapod, că asemenea tese se simt și se discută chiar în ḑiare oficioase, dar' dacă Maghiarii le simt, de sigur, că nu noi sûntem aceia, cărora nu li se cuvine sĕ primească discuțiunea asupra lor.

Oficiosul din Cluj are dreptate, când presupune, că Românii sûnt cuprinși de dorința unirii naționale. E foarte firească dorința aceasta, ea a străbătut în massele poporului român chiar mai adûnc decum li se pare poate Maghiarilor, și înzadar am tăgăduì noi acest adevĕr, căci oamenii cu-minte tot nu ne-ar crede.

Dela dorința resultată în mod firesc până la voire e însĕ o depărtare adeseori nestrăbătută.

Oficiosul din Cluj scapă din vedere, că sûntem înainte de toate oameni, adecă ființe resonabile, care, mai nainte de a voì sĕ-'și realiseze dorințele, trebue neapĕrat sĕ-'și dee seamă, dacă împregiurările îi iartă ori nu.

Și este invederat pentru tot omul cu mintea întreagă, că o încercare făcută de noi spre a ne unì cu frații nostri, ar fi un act de sinucidere națională.

La un asemenea act numai desperațiunea ne-ar putè împinge.

Și de aceea le ḑicem în toate ḑilele concetățenilor nostri maghiari: *nu ne împingeți la desperațiune! — nu faceți, ca numai în unirea noastră cu frații nostri de preste Carpați sĕ ne vedem mântuirea!*

Teoria preconisată în cercurile guvernamentale culminează însĕ tocmai în idea, că statul ungar trebue sĕ ne iee ori-și-ce speranță.

Oficiosul din Cluj constată, că Croații nu s'au mulțumit cu posițiunea ce li s'a asigurat în statul ungar.

„Tot astfel am pățit-o și cu legea pentru naționalități a lui Eötvös, — urmează apoi, — lege, care e o porțiune din ceea-ce li s'a dat Croaților. Credeam, că creând, din multe considerațiuni, legea pentru naționalități, ne vom crea o țeară constituțională compusă din popoare ce-'și cântă unele altora cântece de iubire.

„Și eată care e resultatul. În loc de a vedè mulțumire, nici odată, în timp de pace, naționalitățile nu s'au încruntat la noi ca acum. Din legea pentru naționalități nu cunosc bunele noastre intențiuni, ci că ne temem și nu ne simțim destul de tari față cu ele. Mulțumirea a devenit o scârboasă scoatere de limbă (nyelvöltögetés) și din recunoscință toate nopțile țin serviciu dumneḑeesc și exerciții militare, pregătindu-se de luptă contra noastră.

Ce urmează din aceste?

„Urmează, că statul ungar în toate amĕnuntele lui numai maghiar poate sĕ fie și nu poate nici odată sĕ aibă nici un fel de considerațiune pentru naționalități, pentru-că prin aceasta se scade numai pe el însuși“.

Nu aceasta urmează!

Bunele intențiuni ale națiunii maghiare sûnt contestate, pentru-că legea „pentru naționalități“ a fost votată de maioritatea maghiară a dietei într'o formulare plină de echivocități și aplicată de guvernul maghiar cu cea mai rușinoasă rea credință. Îi socotim slabi pe Maghiari, pentru-că n'au îndrăsnit a respinge legea și n'au avut în urmă nici curagiul civic de a stăruì, ca ea sĕ fie aplicată cu bună credință.

Urmează dar', că legea trebue corectată și aplicată ca între oameni onesti, căci onoarea națiunii maghiare a fost angageată prin această lege.

Conclusiunea, la care ajunge ḑiarul clujan, Românii nu o vor primì nici odată, conclusiunea aceasta nu poate sĕ ne ducă decât la rĕsboiul civil.

A ferì societatea română și țeara noastră de sguduirea, spre care ne împinge politica nesocotită a Maghiarilor: eată scopul întregei noastre lucrări.

În vederea acestui scop dăm expresiune adûncei nemulțumiri, de care este agitată întreaga societate română, în vederea acestui scop le spunem Maghiarilor sĕ nu-'și facă ilusiunea, că cineva în lumea aceasta îi va putè determina pe Români sĕ aibă tragere de inimă pentru statul ungar, câtă vreme ei nu au în el administrațiune românească, jurisdicțiune românească și cea mai deplină libertate de desvoltare națională, în vederea acestui scop le ḑicem Maghiarilor în fie-sce-care ḑi: Înțelegeți-vĕ cu noi, dați-ne putința de a susținè alăturea cu voi statul acesta, care și pentru noi e o garanță de existență națională.

Sûnt nisce hipocriți aceia dintre frații nostri, care le vor fi vorbind altfel, îi mint cu premeditare, îi împing cu dinadins pe o cale nenorocită, în care nu pot servì decât interesele dușmanilor nostri comuni.

Maghiarii trebue sĕ-'și tragă seamă cu împregiurările, în care trăiesc, sĕ vaḑă dacă pot realisa idea prefacerii statului poliglot ungar în unul național maghiar și dacă ei singuri pot sĕ susțină statul odată înființat. Și dacă își vor fi tras bine seama, vor înțelege, că mai ales ei au destule și puternice cuvinte de a nu pune în discuțiune naționalitatea pămêntului, pe care ne aflăm, nici naționalitatea statului, pe care împreună îl constituim și numai împreună putem sĕ-'l susținem.

Pămêntul acesta nu e nici maghiar, nici român: e patria noastră comună.

Sĕ nu vină Maghiarii sĕ ne spună mereu, că e maghiar și numai maghiar, căci îi împing pe Români sĕ facă opintirea de a le dovedì, că e românesc — ori pustiu.

Aici sĕ nu mergem, dacă sûntem oameni cu mintea întreagă, — mai ales acum sĕ nu mergem, când Slavii se ridică și organisează din toate părțile.

Rĕsboiul sêrbo-bulgar.

Telegrame ale „Voinței naționale“:

Calafat, 25 Noemvrie n., 11 oare dimineața. Ieri Sêrbii au atacat pe ḑi și în noapte de șese ori întăririle Vidinului și au fost respinși cu perderi simțitoare.

Astăḑi lupta a urmat cu vioiciune până la oarele 9 și 30 minute dimineața, apoi focul s'a redus la un rar schimb de obuse din ambele părți.

Orașul și cetatea sûnt cu totul părăsite de locuitori.

S'a dat drumul apelor Dunării în șanțurile din giurul cetății, care a devenit acum o insulă.

Ieri o patrulă de câțiva Bulgari fiind încolțită de Sêrbi, și nevoind a se preda, a trecut Dunărea într'o barcă între Calafat și Cetate.

Ei au fost desarmați și încasarmați la regimentul de dorobanți.

În luptele de ieri și aḑi Sêrbii au suferit perderi, cari s'ar ridica după-cum se ḑice până la 3000 morți și răniți.

Viena, 25 Noemvrie n. Se vorbesce cum-că regele Milan ar fi trimis soli pentru pace principelui Alexandru.

Calafat, 25 Noemvrie n., 3 oare seara. Sêrbii au reînceput atacul asupra întăririlor Vidinului.

Berlin, 25 Noemvrie n. „Crucea roșie“ a Germaniei a pornit la Sofia pe adresa metropolitului Climent, medicamente, aparate și instrumente chirurgicale precum și alte necesare pentru ambulanțele bulgare.

Constantinopol, 25 Noemvrie n. Se pare, că situațiunea în loc sĕ se îmbunătățească, mai rĕu se designează; deoare-ce parte din ambasadori n'au încă instrucțiuni privitoare la cele proiectate de conferență pentru Rumelia-orientală; și apoi principele Alexandru prin rĕspunsul seu din urmă către marele vizir amână la indefinit aproape întregul proiect de restabilire a statului *quo ante.*

Sofia, 25 Noemvrie n., 11 oare dimineața. Regele a trimis parlamentar cu propuneri de pace principelui Alexandru; aceasta după sfaturile marilor puteri.

Principele ar fi rĕspuns, că guvernul bulgar nu are cunoscință despre acestea și nu va putè întra în tractațiuni de pace decât după-ce trupele sêrbe vor părăsì teritorul principatului din vecinătatea Vidinului și se vor hotărî asupra despăgubirilor rĕsboiului.

Calafat, 25 Noemvrie n. De pe la oarele 3 canonada asupra Vidinului s'a întețit și la 5 Sêrbii au revenit la atac cu mare furie, dar' au fost din nou respinși.

Belgrad, 25 Noemvrie n., 6 oare seara. Se confirmă, că guvernul sêrb a făcut propuneri de pace principelui Alexandru.

Sofia, 25 Noemvrie n., 1 oară p. m. Ieri până la 4 oare p. m. nisce campanii ale regimentului sêrb Sumadia fură atacate în posițiunile ce ocupau, de un batalion bulgar.

După-ce Sêrbii traseră câteva focuri mai mult în vênt, Bulgarii înaintând, încă douĕ batalioane, ocupară cu baioneta Vredgadiștea, pe care Sêrbii o părăsiseră în disordine. În retragere ei au dat foc podului și pădurii dela Nichova ceea-ce nu îi va împedeca de a fi urmăriți.

Bulgarii au făcut 50 prinsoneri.

Cataro, 25 Noemvrie n. „Ḑiarul oficial“ face sĕ se întrevaḑă că Muntenegrul ar putè prea bine sĕ nu rĕmână spectator indiferent la evenimentele ce se petrec în Peninsula-Balcanică, dacă prințul Alexandru ar manifesta intențiunea sĕ ruineze cu totul Sêrbia.

Revistă politică.

Sibiiu, 16 Noemvrie st. v.

Iubileul premierului ungar Coloman Tisza a dat până acum prilegiu la o mulțime de scandale. Din comitatul Bihorului se comunică, că în congregațiunea dela 25 a l. c. s'au iscat din această causă nisce scene foarte sgomotoase. Și anume deputatul dietal Nadányi făcuse propunerea, ca în comitatul acesta sĕ feliciteze prin o deputațiune pe ministrul-president Tisza cu prilegiul iubileului de ḑece ani al guvernării lui. După-ce deputatul din stânga extremă Francisc Rigo combătù în cel mai înverșunat chip această propunere, comitele suprem îl provocase sĕ-'și revoace cuvintele, prin care a vĕtĕmat pe ministrul-president. Nevoind Rigo sĕ o facă aceasta, fiscalul suprem propuse pedepsirea lui cu o mulctă în bani, ceea-ce s'a și primit, impunêndu-'i-se o pedeapsă de 100 fl. În urma acesteia deputatul dietal Alexandru Csanády, ținù un discurs înflăcărat în contra d-lui Tisza și ofensând și pe vice-comitele prin unele expresiuni vetĕmătoare, acesta 'l-a provocat la duel. Propunerea d-lui Nadányi fù dealtmintrelea între cel mai mare sgomot și o vioiă agitație cu maioritate de voturi primită.

Moartea regelui Alfons XII a umplut de îngrijiri pe cele mai largi cercuri europene.

Revoluțiunea sângeroasă, care după păsirea pe tron a mamei sale bĕtrâne, Cristina, a despărțit toată poporațiunea din Peninsula-Pyrenaică în douĕ tabere, în Carlisti și Cristiniani, și care sub stăpânirea regelui Alfons a isbucnit din nou, amenință a revenì în a doua editiune, deoare-ce Carlistii n'au renunțat la aspirațiunile lor nici după deruta ce o primiră mai în urmă.

Afară de aceasta mai există și alte nisuințe și veleități. E adecă un fapt netăgăduit, că Peninsula-Iberică a fost odată republică și aceasta încă n'a eșit până acum din mintea poporațiunii; ear'

aceea, că partida republicană a prins în țeară rădăciniadânci, s'a adeverit de repețite ori.

Dacă vatra focului, pe care a format-o Spania de un jumătate secol încoace, va mistuì prin văpaia sa singur numai propriul, seu interior, atunci ceealaltă Europă, prelûngă toate interesele ce le-ar dovedì pentru evenimentele de acolo, n'ar trebuì să-'și facă griji mai intensive. Istoria secolului nostru a dovedit însă, că scânteia aprindătoare a venit din partea Spaniei în mai multe rînduri și a răspândit focul până în cele mai îndepărtate ținuturi ale contingentului. În fața rapoartelor dintre Germania și Francia, formarea stării lucrurilor din Spania poate să devină un pericol nemijlocit pentru o grabnică și neașteptată alterare a păcii europene.

Cu un cuvênt, moartea tinerului rege din Spania trebue privit de un eveniment de o importanță cu mult mai mare, decât simpla moarte a unui monarch.

La insistarea binevenită a puterilor, regele Milan s'a hotărît a sista ostilitățile și a plecat, se dice, încă alaltăieri la Belgrad. Despre răspunsul principelui Alexandru la recercarea puterilor, încă nu este nimic cunoscut. E însă foarte îndoelnic, dacă principele Bulgariei se va abate dela declararea lui, ce a făcut-o Sultanului, ori continêndu-'și vitejiile se va apuca de o strașnică ofensivă și nu va sta în loc, până când n'a bate armata sêrbească pe teritor sêrbesc. Punêndu-se casul cel mai bun, că adecă armistițiul se va putè încheia și va urma apoi acțiunea diplomației, condițiunile păcii, reacția, ce va produce-o evenemintele de răsboiu la Sêrbi, Bulgari și la Rumelioți, precum și aplanarea contrastelor din conferență — sûnt tot atâtea cestiuni spinoase, care cu una cu două nu se vor putè resolvì.

Din Paris se depeșază, că comisiunea pentru pregătirea pretențiunii de credit pe seama Tonking-ului 'și-a ales de president pe deputatul Perin. Se crede, că comisiunea va cere comunicarea unei multimi de acte și că înainte de patruspredece dile nu va putè aduce nici o hotărîre. — Jurnalul „Paris“ neagă, că din Annam ar fi sosit sciri neliniștitoare.

Croaticae res.

Ieri am făcut la alt loc amintire despre propunerea deputatului croat Barcici privitoare la punerea sub acusă a banului și a șefului justiției din causă, că n'au împedecat arestarea deputaților Starcevici și Grzanici. Sub titlul: „Acusa în contra Banului“ „Neue freie Presse“ dela 25 Noemvrie n. 'și face următoarele observațiuni interesante:

„Legea noastră austriacă de imunitate consună întru toate cu cea croată, în ceea-ce privesce punctul din cestiune, dar' la noi până acum încă nu s'a combătut acea părere, că concesiunea, de a trage pe un deputat în cercetare criminală, cuprinde în sine și concesiunea, de a-'l aresta pe respectivul; din contră, la noi ar trebuì să se ceară concesiunea specială dela corpul legiuitor pentru punerea unui deputat în arest preventiv. Descurce iurisprudenții dietei croate, dacă arestarea deputaților David Starcievici și Grzanici conține întru adevăr o violare a legii de imunitate, și dacă aceasta are a se imputa, din punct de vedere al responsabilității, banului ori nu. Atâta e sigur, că în casul de față banul ear' s'a priceput, să creeze una dintre acele complicațiuni superflue, pe care el totdeauna le poate mai ușor crea, decât a le resolva. Guvernul și presa oficioasă din Agram pun toată responsabilitatea arestării acestor deputați în cârca tribunalului; cu toate aceste această provocare la o hotărîre judecătorească nu ne poate impune nici atunci, dacă nu ni s'ar fi comunicat înainte de asta cu vre-o câteva dile un cas, că un corespondent oficios a prevědut cu toată positivitatea o sentență cu patruspredece dile înainte de publicarea ei.

„Dacă doi deputați, care în dietă au insultat în faptă pe banul, sau în urma versiunii banului au vrut numai să-'l insulteze, sûnt trași în cercetare criminală în loc de cercetare pentru vătămarea onoarei oficiului și vătămarea gardei, și dacă aceasta se motivează cu aceea, că acusații voiră să sileasică prin vorbe și prin fapte pe banul la o revocare, și că până-ce el își făcuse revocarea, ei voiră a-'l împedeca de a eșì din sala dietei, — e pentru fie-cine evident, că aici are fără îndoeală de a face cu un proces tendențios, și spre onoarea judecătorilor croați am dice-o, că această ideă ingenioasă nu ei au născocit-o. Prin un astfel de act de bravură husărească, poate 'și-ar putè omul câștiga aprobarea singuraticelor cercuri aristocratice din Pesta; raportul dintre Ungaria și Croația însă prin așa ceva nu se va îmbunătăți, spiritele din acea țeară subminată nu se vor domolì, dacă preste vechiul material aprindător se îngrămădesce mereu altul nou, și dacă în mânile unei oposițiuni resolută pentru cea mai extremă resistență, se pune fără de nici un scop noue gravamine, prin care agitațiunea în contra ideii de stat maghiar se poate cu oarecare îndreptățire continua.

„Dl Tisza poate să aibă o părere încă odată atât de bună despre facultățile contelui Khuen, pe noi toată fapta nouă a banului ne întăresce în convingere, că conducerea administrațiunii croate are să fie depusă în mânile unui diplomat serios, care procede după o precugetare mai matură, ear' nu după sgomotoasele impulse ale tineretului“.

„Românul“ despre Kultur-egylet

scrie în nrul seu de Joi următoarele:

Dicem acì, acum vre-o câteva săptămâni, că societatea de cultură maghiară, care s'a înființat și lucrează în Transilvania în vederea maghiarisării diferitelor naționalități nemaghiare, este menită a face, fără să voească, și un oarecare bine causei poporului român de preste munți.

Agitațiunea cea sgomotoasă, pe care o provoacă dilnic în toate orașele Transilvaniei faimosul „Kultur-egylet“, va trebuì să atragă, diceam noi atunci, atențiunea oamenilor de stat dela Viena, precum și pe aceea a publicistilor apuseni asupra neasemuitei purtări a luptătorilor maghiarisării. Adevărata stare a lucrurilor din Transilvania se va putè zărì dacă nu vedè pe deplin, și judecata ce vor pronunța asupra ei și asupra făptuitorilor ei chiar oamenii, cari au numai o singură scânteiă de dreptate și de prevedere în sufletul lor, nu va fi, nu va putè să fie spre lauda și spre întărirea dominațiunii maghiare, în nefericitul mare principat de odinioară al Transilvaniei.

Cele ce s'au petrecut în urmă, au dat deplină dreptate prevederilor noastre.

Nu numai oamenii de stat dela Viena, cari sciu de mult ce va să dică guvernamêntul maghiar în Transilvania, dar', cari strînși de gût cu lanțurile politicei dualistice, sûnt condamnați a înghiți mult dela Unguri și a tăcè mulcomi în fața gingășiilor ce le vin mereu din capitala Ungariei, — nu numai oamenii de stat dela Viena s'au mișcat în fața agitațiunilor „Kultur-egylet“-ului și rănilor groaznice ce ele fac să apară la lumina mare, dar' chiar cei din Pesta s'au vědut siliți a intervenì pentru a face să se liniștească întru câtva viforoasa activitate a maghiarisatorilor.

Acum dece dile, un articol, pornit de sigur din sorginte oficioasă, apărea ca leader-articol în diarul vienez „Neue freie Presse“. În el dl Tisza și soții sei, sau cum dic diarele din oposițiunea maghiară dela Pesta, dl Tisza și „Mamelucii“ sei sfătuiesc pe compatrioții lor din Transilvania a nu împinge până la o primejdioasă extremitate pretențiunile „Kultur-egylet“-ului; recunosc ceea-ce presa apuseană și alte diare serioase din Viena recunoscură de mai înainte, că adecă, proclamațiunea așa numitei „Irredente române“ nu este expresiunea aspirațiunilor poporului român; că acesta nu doresce decât a trăì sub scutul legilor, sub sceptrul Habsburgilor din Viena și cu o egală împărțire a drepturilor și a sarcinilor, cari sûnt și cari nu pot decât să fie ale unui popor în țeara lui.

Autorul sau autorii articolului din „Neue freie Presse“ merge și mai departe cu afirmațiunile lor asupra stării de lucruri din „frumoasa și romantica țeară“ a Transilvaniei.

Dacă vom continua a face în Transilvania, dice articolul gazetei vieneze, politica de turbată maghiarisare, și, prin urmare, de cumplită și adûncă jignire a celoralalte naționalități, stăruința noastră poate să ne fie fatală.

Eacă o destăinuire, care nu va face — o recunoascem cu înlesnire — de loc plăcere diarelor maghiare, cari ar dorì ca, acum, deodată printr'un fel de minune etnică și politică, nevědută până în dilele noastre, Săcui,Ași, Sloveni, Slovaci și Români să nu gândească, să nu vorbească și să nu muncească decât pe unguresce și mână în mână cu minoritatea poporațiunii transilvane, adecă cu Ungurii.

Dacă această primejdiă, pe care o prevede articolul pin „Neue freie Presse“ că va resulta din stăruința Ungurilor în ideile lor de maghiarisare cu ori-ce preț, ar fi fost semnalată de un diar român din Transilvania sau din România liberă, însemnătatea afirmațiunii noastre în fața străinătății nu ar fi fost tot atât de mare.

Ea vine însă dela un organ îndeobște recunoscut ca dușman causei române din toate părțile, și e cuprinsă într'un articol, a cărui sorginte se recunoasce cu înlesnire.

Astfel fiind, dacă chiar cei dela Pesta recunoasc că până acum politica lor naționalistă și unilaterală în Transilvania nu a dat și nu va putè da roadele la cari ei se așteptau; că „Kultur-egylet“-ul, adecă societatea de maghiarisare, care nu e altceva decât urmarea firească, neînlăturabilul produs al politicei unilaterale, va pricinuì prin agitațiunile ei primejdii fatale statului maghiar; că, după-cum a recunoscut-o dl Tréfort ministrul instrucțiunii maghiarisatoare în scrisoarea adresată primarului din Presburg, statul ungar, prin astfel de măsuri, merge spre disolvare, — pentru-ce ei nu inaugurează, acum când poate mai e timp, politica de împăciuire și de îndreptățire în locul celei de sfărîmare a naționalităților?

Mărturisesc singuri prin declarațiuni de felul celor din „Neue freie Presse“ că nimic nu s'a lipit de Român din toate măsurile de maghiarisare și de asimilare, de când dl Tisza e la putere; văd dela 1866 și mai cu seamă dela 1876 că, cu toate loviturile lor cele fără de seamăn, ei nu reușesc a sfărîma naționalitatea română, ci prin ele o încheagă și mai bine, ci prin ele o fac să-'și deschidă ochii și mai mari, să se strîngă „într'un cuget și într'o simțire“ din toate cele patru unghiuri ale Românismului de preste munți; — mărturisesc, văd, simt aceasta, și totuși stăruiesc în linia politică inaugurată în 1876.

Sûnt tot atât de logici în modul lor de a pricepe timpul în care trăiesc și cerințele ce resultă din luminarea tuturor popoarelor, pe cât fură de logici mai dilele trecute deputații maghiari dela Pesta, când, anunțându-li-se declararea răsboiului fratricid între Sêrbi și Bulgari, ei isbucniră în detunătoare „Éljen“-uri — ca și cum ar fi fost vorba de cine scie ce victoriă a Ungurilor asupra unor neîmpacați vrășmași.

Aceste „Éljen“-uri fără cuvênt din camera ungară și contradicțiunile ce există între declarările de mai sus și purtarea Ungurilor față cu Românii din Transilvania, dau adevărata notă a

---

Foița „Tribunei.“

Hermina.

(Urmare.)

„Ca postulantă ea era îmbrăcată într'o haină de lână întunecată, o căiță mică îi ascundea frumosul păr, dar' tot frumoasă era. Degetele ei harnice coseau la un vestmênt de lână albă.

„Ea întoarse orologiul de năsip pus înaintea ei și-'mi dise zimbind: După-ce va fi trecut tot năsipul, am să te părăsesc. Apoi după-ce schimbarăm câteva vorbe, în timpul cărora eu ascultam mai mult murmurul gingaș al vocei sale, decât înțelesul cugetărilor ei, ea îmi vorbì de surorile tale, de Robert, chiar de tine....“

„Ea 'ți-a vorbit de mine?“

„Fără îndoeală, fiul meu, și când 'i-am împărtășit că tu ai să vii de sigur, ea a mai adaus: oh, spuneți-'i, — nu e așa, iubita mea amică? — ca să cetească misa pentru mine în diua de Crăciun, spuneți-'i că ne vom revedè cu toții încă!....

„Trăgênd apoi cu ochiul spre perdeaua neagră ea puse degetul pe buze spre a mă face să înțeleg că generalisează, fiindcă nu poate specifica, și adresându-'mi un gest amical, ea lăsă să cadă din nou sombrul văl. Oblonul se închise cu un sgomot pripit și mă întorseiu aici, unde nu 'mi-am venit nici până acum în fire, din turburarea pe care a produs-o în mine această întâlnire. — —

„Haide, eu plec, mergi părinte de te odihnesce“ — urmà ea cu gingășie îndreptând astfel spre sine însași cugetările tinerului om, — „odihnesce-te și dă binecuvêntare bătrânei mume, care te venerează iubindu-te totodată“.

El îi întinse fruntea pe care ea o sărută cu o pioasă gingășie, apoi ea îl părăsì spre a merge în odaia ei, în vreme-ce părintele Scarlat Leybster îngenunchià înaintea restignirii cu fruntea răzimată pe mânile împreunate, rugându-se lui Dumnedeu pentru sermana Hermină acum Teresa, soră lui Christos.

VII.

Mănăstirea Carmelitelor, 30 Octomvrie, 1859.

„Doamnă și venerabilă amică,

„La 15 ale celei mai apropiate luni se va împlinì anul de când dna de Sent-Mesme, fiica dvoastră, și fiica noastră în Christos, a întrat în rîndul surorilor sfântului nostru ordin și a primit numele Teresa.

„Nu ne rămâne decât să ne fălim cu zelul, cu caritatea, cu pietatea dovedită în acest timp de această scumpă soră, care este o adevărată mângâiere pentru întreaga comunitate.

„Din nenorocire, puterile nu îi servesc voința, și deși admirăm mărimea darurilor cu care Dumnedeu a înzestrat-o, sûnt nevoită a vă mărturisì cu toată părerea de rău, că sănătatea ei este prea delicată, pentru-ca ea să se poată deprinde cu asprimea ordinului nostru.

„Mă văd, prin urmare, îndatorată doamna mea, și venerabila mea amică, de a vă ruga, ca, după înțelegerea luată cu muma novicelor noastre și cu sora Teresa ea însași, să binevoiți a lua ear' la d-voastră pe copila, de care mă despart cu durere. Îmi simt angageată consciința în afacerea aceasta și socotesc, că e cea mai aspră datorie a mea, să vă vestesc despre intențiunile, pe care le am față cu dînsa.

„Ea nu doresce să reîntre în lume, ci să se întoarcă într'o mănăstire, unde regulele pe vieață sûnt mai puțin aspre, încât să se poată supune cu mai multă lesnire la ele.

„Veți lua înțelegere cu ea însași în privința aceasta și veți alege împreună locul, unde se va duce după-ce ne va fi părăsit pe noi.

„Eu socotesc, că ordinul damelor Asumpțiunii dela Passy lûngă Paris, 'i-ar convenì pe deplin și că ea s'ar hotărî de bună voie să facă parte din comunitatea lor.

„Binevoiți, doamnă, și venerabilă amică, a fi încredințată despre sinceritatea părerilor mele de rău; prea fericită m'aș fi simțit, dacă aș fi putut ține în apropierea mea acest suflet tinăr, această soră deodată, această scumpă copilă de predilecțiune. . . . Dar' noi, mai ales, nu putem să ne dăm îndărăt față cu nici un sacrificiu, mai vîrtos, când acest sacrificiu este o datorie.

„Primiți doamnă, și venerabilă amică, expresiunea sentimentelor de devotament, cu care sûnt în Domnul

„A domniei-voastre umilită servitoare
„Sora Veronica dela Passion,
„*Nevednica Relig*“.

(Va urma.)

Angelo de Gubernatis despre Ungaria.

(Curierul literar al „Românului“.)

(Urmare din n-rul 261.)

D. de Gubernatis s'a plimbat pe ici pe colea, întocmai ca și diaristii francezi învitați la expositiunea din Budapesta. Avea timpul material mult mai întins decât confrații sei parisiani; putea să studieze cestiunea naționalităților din Ungaria și Transilvania cu aceeași competență și cu aceeași exactitate cu care, mai înaintea dsale, Bergner o făcuse pentru Transilvania, ear' d. de Laveleye a făcut-o și o va face încă în *La Revue des Deux-Mondes*“ pentru Croația și Confiniele Militare.

Cât de superficială să fi fost visita și cercetările dlui de Gubernatis, cât de potrivite amănuntele ce 'i-s'au dat în Budapesta și cari toate poartă stampila maghiarismului prefăcut, cestiunea naționalităților nu putea să fie dată cu desăvîrșire la o parte chiar de un scriitor ca d. de Gubernatis care, dela început, 'și-a dis: voiu arăta Europei pe Unguri ca pe luminătorii Orientului, ca pe poporul menit a fi linia de unire,

priceperii, cu care vecinii nostri îşi duc politica lor externă şi internă.

Nu scim ce vor mai face de acì înainte; ne mărginim pentru aḑi a reamintì declaraţiunea făcută de cei dela Pesta: „Cultur-egylet-ul va pricĭnuì statului maghiar primejdii, care îi pot fi fatale“.

Inregistrăm această mărturisire şi aşteptăm.

Corespondenţă particulară
a „Tribunei“.

Făgăraş, 26 Noemvrie n.

Mai de pretutindinea apare prin ḑiarele noastre câte un raport sau dare de seamă despre starea politică încât aceasta îi privesce pe Românii excluşi cu deşĕvîrşire din vieaţa publică. E o nedreptate aceasta care ni se face cu scopul maliţios de a ne exclude dela pânea de toate ḑilele. Se pare că nu mai e în cărturarii maghiari la ordinea ḑilei idea măreaţă a naţionalităţii. Nu-i vorba, după convingerea mea, de a preface statul ungar în unul naţional maghiar, ci se tractează despre existenţa de toate ḑilele. Dacă vedem cetele de parasiţi, cari ori-ce sûnt numai genetici Maghiari nu, ajungem la convingerea că sub dragostea fanatică ce o au puţinii cărturari maghiari pentru idea naţională maghiară, se ascunde o lighioană de „Maghiari noi“ de nouţi, cari profită de fanatismul naţional al Maghiarilor, pentru-ca sĕ-'şi agonisească pânea de toate ḑilele.

Ca toţi renegaţii din lumea mare, aşa sûnt şi renegaţii Maghiarilor oameni de o facultate de tot inferioară şi când observă că li se vedesce prostia, dau din mâni şi din picioare pentru a se legătuì înaintea lumii că ei sûnt „neaoşi“. Mai prost e cine îi crede. Vorba e însĕ că între împregiurările de aḑi cu tot dreptul îngrijitoare pentru neamul maghiar, acestia sciu sĕ-'i afle slăbiciunea Ungurului şi-'l sparie cu ceea-ce îl doare pe acest neam mai mult: Cu primejdia naţionalităţilor. Panslavismul, daco-românismul, pangermanismul şi mai scie Dumneḑeu câte stafii, sûnt preţul pe care acesti parasiţi îşi capĕtă pânea de toate ḑilele. Astfel am ajuns ca Maghiarii spăriaţi de nisce parasiţi sĕ fie duşi până la absurditate. Maghiarii dela firea lor oameni cam iuţi, sûnt inclinaţi şi spre frică şi astfel poate judecând din firea lor — te pomenesci că sûnt de părerea că îi este frică şi altuia. În ḑilele din urmă, sĕ fie constatat spre lauda lor, au aflat că nu e bine a tot înfrica pe alţii. Povestile cu smeii adese-ori pricĭnuesc spaima povestitorului.

Cea mai bună dovadă despre motivul de care se conduce politica ungurească este fără îndoeală comitatul Făgăraşului. Legea privitoare la jurisdicţiuni a exclus-o pe maioritatea locuitorilor acestei ţeri dela conducerea afacerilor publice. Politicii unguri au sciut că între Români arareori se află oameni cu o avere mai mare, care sĕ poată întra în puterea solvirii de contribuţie în representanţa comitatensă. Era evident că nobilii maghiari şi Ovreii şireţi dispun de avere, după care şi plătesc relativ mai multă contribuţiune. Întocmai ca şi în celelalte comitate, astfel şi la noi, parte în puterea acestei legi, parte prin nechibzuiri, representanţa comitatensă e de astfel compusă, încât prelûngă toată poporaţiunea aproape exclusiv română dispunem abia pare-'mi-se de a treia parte membri hotărîţi a lucra amĕsurat intereselor noastre românesci. Astfel ne-a părut chiar bine când am putut face cu Ungurii o transacţie. De sigur oamenii cari au fost autorii acelei transacţii, au cunoscut situaţiunea.

Pentru această transacţie autorii ei au fost desaprobaţi în publicitate prin corespondenţe şi poate că autorii acestor corespondenţe ei înşişi sûnt oamenii dubii, pe care n'au creḑut de cuviincios a conta autorii transacţiei.

Destul că am ales în acest comitat pe cât am putut funcţionari români. Acum vine ticăloşia noastră. Au făcut sau nu abusuri, acesti funcţionari cărora ne place a ḑice că le-am dat pânea de toate ḑilele, trecem de astădată cu vederea, destul că am avut şi solgăbirae români. Ticăloşia noastră însĕ nu 'i-a putut suferì şi abia în începutul activităţii lor, deputaţiunile, pîrîşii, au şi cerut depunerea lor.

Stimăm simţul de echitate al poporului nostru, dar' multele cereri de depunere şi cercetări disciplinare îndreptate când în contra nonotarilor, când în contra a câte un solgăbirău român, ne fac sĕ ne imputăm şi o bună dosă de ticăloşie. O fi sau nu.

Norocul încă că avem în fruntea comitatului un om ca dl comite suprem Horváth, care deşì aprig Maghiar, n'a devenit şovinist nici când. Căci numai moderaţiunii acestuia putem sĕ-'i atribuim împregiurarea, că mai putem sĕ ne presentăm înaintea lumii aşa precum stăm astăḑi. Intrigile ce se fac pe din dos, dacă aveam alt om în fruntea comitatului, ne-ar fi pus la dosar.

Dacă acum reforma administrativă, ce se va supune în formă de proiect de lege, se va primì, atunci ni s'a luat dreptul de a ne administra noi prin noi. Avem dar' cu atât mai multă necesitate de a fi uniţi de a lăsa din năravurile noastre vechi de a surupa funcţionarii, de cari şi aşa avem puţini.

Fie-'mi permis a aduce la acest loc sinceră expresiune de durere pentru moartea regretatului bărbat al comitatului nostru Ioan Roman, a cărui perdere sûnt sigur că o va simţì fiecare Român al comitatului nostru încât privesce vieaţa publică. În aceste timpuri de agitaţiuni publice şi în nisce împregiurări cum sûnt astăḑi, advocatul Ioan Roman a lăsat un gol în cercurile noastre independente. Ori-ce perdere ce înduărm astăḑi e greu simţită nu numai în ţinuturile respective, ci şi în întregul naţiunii noastre. Decedatul a fost pentru ţinutul nostru îndeosebi o persoană, prelûngă care se adunau mulţi şi care ducea cu sine o mare parte a poporului nostru în calea spre consolidare naţională. Perderea îndurată prin moartea advocatului Roman, este pentru Românii din comitatul nostru cu atât mai simţită, cu cât avem mai puţini oameni.

Nu ne slăbesce acest simţimênt de durere nici corespondenţa din „Magyar Polgár“, în care binevoitorul concetăţean maghiar ne deplânge pentru speranţele perdute că rĕposatul n'a lăsat nici un crucer pentru naţia sa. „Magyar Polgár“, ne spune adecă, că aveam dreptul a aştepta, ca rĕposatul sĕ fi testat baremi întrecutul de preste o sută de mii pentru scopuri culturale române. Apreţuim bunăvoinţa corespondentului din „Magyar Polgár“, dar' prin aceasta nu vom slăbì din încrederea noastră în oamenii nostri. *H.*

Cronică.

300 fl. v. a. au trimis Românii din Gherla pentru fondul Asociaţiunii transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, ca profit curat din festivităţile arangiate cu ocasiunea adunării generale a Asociaţiunii ţinute ĕst-an în Gherla.

*

Din dieta ungară. S'a presentat spre desbatere în dieta ungară proiectul privitor la reforma legii pentru notarii publici.

*

Incendiu. Ieri seara a ars acì în Sibiiu pe la 10 oare şura unui cetăţean din suburbiul dela „Poarta Ocnei“. Şura era plină cu fên şi lemne.

*

Din Secusigiu, diecesa Aradului, ni se trimite o corespondenţă privitoare la un învĕţător Damascin Mărginean, pe care ven. consistor din Arad 'l-ar fi rehabilitat în postul seu prelûngă toate doveḑile despre transgresiunile acestui învĕţător. Această rehabilitare „nedreaptă“ ar fi hotărîtă prin întrepunerea asesorului consistorial, a d-lui V. Babeş, pe care învĕţătorul din cestiune 'l-ar fi dus pe ghiaţă prin informaţiunile ce 'i-le-a dat. Deoare-ce patronagiul d-lui Babeş zace în necunoascerea patronatului, corespondentul nostru n'ar avè dreptul sĕ se năcăjească asupra d-lui Babeş, ci tot asupra învĕţătorului. „E aproape sĕ te facă sĕ desperezi“ — încheiă corespondentul — „când te gândesci la uşurătatea, cu care se tractează astfel de cause“.

*

Sărutarea de mână a ministrului Széchenyi a fost aieve obiect de interpelaţiune în dieta ungară. Un deputat din stânga extremă a interpelat în şedinţa dietei de alaltăieri pe ministrul de comunicaţiune, dacă el a sărutat mâna principelui de coroană, „ca om privat sau ca ministru“? Nefiind ministrul de faţă, deocamdată nu s'a putut da nici un rĕspuns interpelantului.

*

Promoţiune. Dl Andreiu Monda drd în medicină invită la promoţiunea sa de doctor în med. univ. ce va avè loc Sâmbătă 28 Noemvrie 1885 în sala senatului universităţii din Viena

*

Conferenţă preoţească-învĕţătorească s'a ţinut în luna trecută în Timişoara sub conducerea asesorului consistorial, a dlui Hamsea. „Luminătorul“ ne spune că s'a luat următorul conclus: „Preoţimea noastră şi învĕţătorimea se conlucre cu devotament, cu voiă sinceră şi resolută într'acolo, că sĕ devină o corporaţiune folositoare şi inalienabilă a poporului nu numai în cele stricte bisericesci-rituale, ci şi pe terenul cultural social, şi al progresului general, şi preste tot“.

*

Aberaţiuni ḑiaristice. Sûnt între colegii nostri de peste Carpaţi unii, care simt o deosebită plăcere de a arunca umbră asupra oamenilor, fie ei cei mai onorabili. Asfel sûnt acum câteva sĕptĕmâni, un ḑiar de preste Carpaţi aducea scirea „interesantă“, că dl N. Măciucă a fost acela, care a denunţat pe autorii faimoasei proclamaţiuni „irredentiste“. Lasă că nu era trebuinţă de o denunţare, fiindcă autorii proclamaţiunii ei înşişi nu erau oameni, care se ascund şi vorbiau fără de sfială despre proclamaţiune; dar', — şi aceasta e ceea-ce voim a releva, — dl N. Măciucă este o persoană cunoscută în cercuri foarte largi, şi un om, a cărui onorabilitate nimeni nu o poate pune la îndoială. — De aceea nici că am luat notiţă despre această defăimare.

Acum alt ḑiar din Bucuresci, vine sĕ pună la îndoială românitatea dl profesor Căianu, care 'şi-a părăsit patria tocmai fiindcă era şi voia sĕ rĕmână Român.

E foarte trist, când ḑiare, altfel destul de mult cetite, îşi permit asemenea meschinării.

*

† Alfons XII, regele Spaniei. Regele Alfons XII, născut la 28 Noemvrie 1857, era fiiul fostei regine Isabela II şi al regelui François d'Assise, soţul ei. El purta titlul de principe de Asturies, când revoluţia din 1868 isgonì de pe tron pe muma-sa şi o constrînse sĕ se refugieze la Paris, împreună cu familia sa. După-ce stătù câtva timp lûngă dînsa, fù trimis la colegiul nobilimei din Viena, numit Theresianum, în Ianuarie 1870; dar' îl părăsì după câteva luni, când mama-sa se hotărî sĕ abḑică în favoarea sa de drepturile sale la tronul Spaniei. Acest act întimpină în partea liberală a emigraţiunii spaniole o oposiţie destul de viu întreţinută de partisanii ducelui de Mont-pensier. Tinerul principe îşi continuà cu toate acestea educaţiunea sa, atât în Francia cât şi în Anglia, unde urmà cursurile colegiului dela Sandhurst.

La finele anului 1874, se duse la Paris sĕ petreacă sĕrbătorile Crăciunului lûngă mumă-sa, când, deodată, în mijlocul slăbirei gradate a guvernului republican, causată prin prelungirea resbelului civil carlist, generalul Martinez Campos proclamă, la 29 Decemvrie, la Murviedro, pe Don Alfons de rege al Spaniei. Această manifestaţie avù mai mult succes decât se putea aştepta.

La 31 Decemvrie se formà un minister de regenţă, sub preşedinţa dlui Canovas del Castillo. Alfons fù îndată condus în Spania, primit cu entusiasm şi întrà în Madrid la 14 Ianuarie 1875. Puţin timp după aceasta, el s'a pus în fruntea armatei pentru a ataca pe Carlisti; la 20 Martie 1876 se întoarse în Madrid în fruntea armatei sale victorioase. La 23 Ianuarie 1878 se căsătorì cu princesa Maria de la Mercedes, care încetà din vieaţă la 26 Iunie acelaşi an.

*

Din Basarabia. „Vocea Covurluiului“ raportează următoarele: Persoane venite din Basarabia spun că un foarte mare numĕr de vagoane sûnt concentrate pe diferite puncte ale căilor ferate, sub pretext de a transporta producte; se crede însĕ că în realitate sûnt destinate sĕ transpoarte trupe.

*

O lămurire. După-ce din mai multe părţi ni s'au făcut întrebări, declarăm, că corespondenţele publicate în coloanele „Tribunei“ din Avrig sûnt primite dela corespondenţi particulari de ai nostri, între care nu este şi Părintele diacon Borza.

Bibliografie.

„Ebreii în România“. De Ioan M. Bujoreanu. Bucuresci 1885.

* * *

„Recreaţii Scientifice“. Apare odată pe lună. Iasi Octomvrie 1885. Anul III. Nr. 10. Sumar: 1. Geometrie. Despre elipsă considerată ca proiecţiunea unei circumferinţe (urmare.) I. D. Rallet. — O problemă asupra elipsei. N. Gr. Bălănescu. — 2. Mecanica. Un curs de probleme (urmare.) M. Tzony. — 3. Probleme resolvite: 143, 144 şi 158 de Stratilescu, G. B. Nicolescu, I. Arbore şi I. Vasilescu — 4. Probleme propuse 178 şi 179.

Posta ultimă.

Viena, 26 Noemvrie n. Corespondentul lui „Pester Lloyd“ depeşează: După o faimă, deşì eşită din isvor bun, dar' de necreḑut, pentru a cărei exactitate eu nu pot lua nici o garanţie, regele Milan ar fi sosit aici aḑi-dimineaţă în cel mai rigoros *incognito*.

Serviciul telegrafic
la
„TRIBUNEI“.

Viena, 27 Noemvrie n. Ambasadorul austro-ungar din Belgrad bar. Khevenhüller a primit dela guvernul austro-ungar însărcinarea sĕ meargă numai decât în cuartirul general bulgar la principele Alexandru, spre a pune la cale încheierea unui armistiţiu şi a da Bulgarilor sfatul de a nu întra pe teritorul sêrbesc.

Darmstadt, 27 Noemvrie u. Tata principelui Bulgariei a primit din Zaribrod de ddto 26 l. c. n. o telegramă de cuprinsul, **că Bulgarii au trecut graniţele Sêrbiei şi se duc la Pirot.**

Sofia, 27 Noemvrie n. (Scirea „Agenţei Havas“). Rusia, Austro-Ungaria şi Germania intervin la guvernul Bulgariei pentru sistarea ostilităţilor. Până acum guvernul Bulgariei n'a dat nici un rĕspuns. **Armata bulgară merge la Pirot.**

Madrid, 27 Noemvrie n. Ieri a **explodat în „Caffée Oriental“ o pedardă** rănind patru persoane. Patruspreḑece individi au fost arestaţi.

Paris, 27 Noemvrie n. Delaforge protestează în contra candidaturei sale la presidenţa republicei, declarând, că votează pentru Grévy.

Director: **Ioan Slavici.**
Redactor responsabil: **Cornel Pop Păcurar**

între Rĕsărit şi Apus şi care, în viitoarea federaţiune orientală, va fi pus în fruntea celorlalte popoare.

Şi pentru-că acest capitol se impunea neînduplecat autorului, de aceea d. de Gubernatis nu a putut sĕ nu-'l pună la începutul scrierii sale sub titlul de *Les Peuples de la Hongrie.*

În acest capitol, douĕ curente se bat în capete sub peana dlui de Gubernatis: unul care se nasce puternic din evidenţa faptelor, altul pe care scriitorul îl provoacă dela el, deoare-ce hotărîrea lui de a presenta pe Unguri astfel cum spuserăm mai sus, e nestrămutată; apare în şi printre liniele paginelor sale în tot momentul. E curioasă silinţa ce-'şi dă d. de Gubernatis a face ca al doilea curent sĕ predomine şi sĕ năbuşească pe cel dintâiu! Pentru un cetitor, care cunoasce Ungaria şi competiţiunile profunde, eterne (până când va dura actuala stare de lucruri) iresistibile ale naţionalităţilor dintr'însa numai şi numai din Ungaria dnei Edmond Adam *(La Patrie Hongroise)* şi care voiesce sĕ o mai cunoască şi din Ungaria dlui de Gubernatis, silinţa acestuia de a face sĕ tacă, sĕ dispară primul curent, acela al evidenţii faptelor, în faţa celui de al doilea, acela al potrivelelor dorite, al preferinţelor manifeste, e încoronată cu cel mai deşĕvîrşit succes.

D. de Gubernatis face pe cetitorul seu sĕ creḑă, că cestiunea naţionalităţilor şi însĕmnătatea ei în Ungaria sûnt tot atât de mari ca cestiunea şi însĕmnătatea napolitanismului şi toscanismului, şi lombardismului în Italia — *rivalités de clocher,* certe şi animosităţi districtuale.

Şi deoare-ce, am avut, 'şi-ar ḑice dl de Gubernatis, precauţiunea, de altmintreni foarte deşteaptă, a presenta sub colorile cele mai italiene, sau mai propriu: cele mai veneţiene, poporul maghiar, lăsând în umbră toate celelalte naţionalităţi, e foarte drept ca cetitorul sĕ găsească nimerită, logică şi mai mult decât justă cestiunea sinceră, aş ḑice chiar naivă ce ne cade din peană şi care e cea următoare: în ce şi cum Maghiarul poate fi el opresorul acestor naţionalităţi (pag. 17)?

Aşa e, va ḑice cetitorul, care după cum ḑiseiu, cunoasce Ungaria din *La Patrie Hongroise* a d-nei Edmond Adam şi din *La Hongrie Politique et Sociale* a d-lui de Gubernatis; se înţelege, cum poate Ungurul sĕ fie opresor?!

Croatul, Slovenul, Slovacul, Sasul şi Sĕcuiul nu posed însuşirile cele multe şi cele mândre ale Ungurului; Românul sau cum ḑice, nu sciu de ce, dl de Gubernatis, Daco-Românul zace în cea mai deşĕvîrşită ignoranţă; nu e popor, care sĕ fie înzestrat în Ungaria cu mai multe aptitudini spre o strălucită civilisaţiune decât poporul ungur, aşadar' poporul ungur merită întâietatea, egemonia, pasul înainte.

Astfel se scrie istoria în Ungaria şi despre Ungaria! (Va urma.)

Extrase din foaia oficială.

Licitaţiuni:

— 25 Februarie 1886: Realităţile lui Iuliu Bajnoczi din Dej, decătră trib. de acolo.

Economic.

Cestiunea exploatării petroleului în România. Cetim în „Telegraphul“ din Bucuresci:

Eată de sigur o cestiune, care merită cea mai întinsă băgare de seamă. Dacă în adevĕr basenele noastre sînt bogate în gisemente de petroleu, avem aici fără îndoială o sursă nepreţuită de bogăţie din causa situaţiunii geografice. Mai departe, cu rafinarea petrolului, am avè începutul unei serii de industrii bănoase. Cum însĕ ne lipsesc capitaluri suficiente, în aceasta exploatare depindem de capitalişti străini, şi e de cel mai mare interes pentru noi sĕ scim a-'i atrage.

Ca la toate începuturile, s'au întêmplat şi la noi, în exploatarea petroleului, nenorociri. Întemeându-se pe ilusiuni, proprietarii pe puţuri s'au aventurat în angagiamente pe cari, firesce, nu le-au putut împlinì; pe de altă parte, atraşi de perspectiva câştigului, unii au început sĕ caute petroleu acolo unde nu era. Toate aceste au contribuit e desilusiona cercurile financiare străine şi cu durere am vĕdut ţiare importante străine tăgăduind ori-ce viitor exploatării petroleului în România.

Lovitura era puternică şi noi ne-am făcut datoria cei dintâiu, căutând a ne lumina asupra causelor, cari au provocat-o şi cerênd guvernului şi interesaţilor sĕ iee mĕsuri.

Prelûngă causele de mai sus, am pus atunci în evidenţă sistema greşită de exploatare. Fiindcă Canada e ţeara cea mai bogată în petroleu, exploatatorii nostri au adoptat sistemul canadian şi de acolo 'şi-au adus oameni speciali. Numai, cum terenul nostru nu se potrivesce cu terenul canadian, aplicarea acestei sisteme a adus numai pagubă. — Aceasta unde proprietarii voiau sĕ facă exploatare sistematică; în genere însĕ, exploatarea a rĕmas rutinară.

În asemenea condiţiuni, firesce, că capitaliştii străini trebuiau sĕ se desilusioneze.

Pentru a curma discreditul ce începea sĕ se întindă în străinătate, noi am cerut, ca guvernul împreună cu interesaţii, sĕ înceapă o anchetă, al cărei obiectiv sĕ fie studiarea terenului şi găsirea sistemei care convine mai bine acestuia.

Aceasta nu s'a făcut; putem însĕ anunţa cu bucurie începutul unei acţiuni echivalente. O societate belgiană, *Compagnie internationale de recherches de mines et d'entreprises de sondage,* 'şi-a propus sĕ-'şi întindă lucrările şi asupra României. Condiţiunile în cari lucrează această companie sînt următoarele: ea percepe 50 de franci pentru fiecare metru de preţ săpat cu instrumentele sale, cu sarcina pentru exploatator de a plătì transportul instrumentelor şi a 2 *contremaîtres,* de a plătì fiecăruia din acestia 400 franci pe luna lucrătoare, a le pune la disposiţia fiecărui câte patru lucrători ţiua şi tot atâţia noaptea şi de a cumpĕra tuburile necesare pentru susţinerea terenului, cu preţ de 45 franci suta de chilograme.

Sistemul aplicat ţine mijlocul între puterile noastre primitive şi perforaţiunile după sistemul american; ear' compania, prin lucrările efectuate până acum, oferă destule garanţii de lucrare consciinţioasă.

Condiţiunile cam grele pentru început, vor fi mult uşurate prin întinderea lucrărilor.

Putem spera, că exploatarea petroleului român va scì sĕ-'şi recâştige încrederea marilor pieţe şi sĕ creeze un isvor constant de bogăţie pentru ţeară.

Rapoartele dintre metalele nobile şi cestiunea valutei. Nesiguritatea, care s'a simţit în cestiunea de bani a lumii întregi decând cu scăderea repede a valorii aurului, căderea produsă de împregiurări hotărîtoare, — a luat în timpul mai nou prin crisa monitară latină un caracter acut. Toată lumea se aşteaptă la o nouă scădere a valorii argintului mai ales dacă Belgia va rĕmânè prelûngă hotărîrea sa de a trece la valuta curată de aur.

Piaţa din Sibiiu, 27 Noemvrie. Grâu Hectolitra 47—80 chilo fl. 5.— până fl. 5.80, grâu mestecat 68 până 82 chilo fl. 3.80, până fl. 4.60 sĕcara 66 până 72 chilo fl. 3.20 până fl. 3.60, orz 58 până 64 chilo fl. 3.— până fl. 4.—, ovĕs 38 până 45 chilo fl. 1.60 până fl. 2.20, cucuruzul 68 până 47 chilo fl. 4.30 până fl. 3.70, mĕlaiul 74 până 82 chilo fl. 4.— până fl. 4.50, crumpene 68 până 70 chilo fl. 1.20 până fl. 1.40, semênţă de cânepă 49 până 50 chilo fl. 4.— până fl. 5.—, mazerea 76 până 80 chilo fl. 4.50 până fl. 5.50, lintea 78 până 82 chilo fl. 8.— până fl. 9.— fasolea 76 până 80 chilo fl. 4.— până fl. 5.—, păsat de grâu 100 chilo fl. 17.— până fl. 18.—, făină Nr. 3 100 chilo fl. 13.—, Nr. 4 fl. 11.—, Nr. 5 fl. 9.—, slănina 100 chilo fl. 52.— până fl. 55.—, unsoarea de porc fl. 50.— până fl. 52.—, sĕu brut fl. 32.— până fl. 34.—, sĕu de lumini fl. 50.— până fl. 51.—, lumini turnate de sĕu fl. 56.— până fl. 58.—, săpunul fl. 31.— până fl. 32.—, fên 100 chilo fl. 1.80 până fl. 2.20, cânepa fl. 35.— până fl. 41.—, lemne de ars uscate m. cub. fl. 3.25 până fl. 3.75, spirtul p. 100 L. % 26 până 28 cr., carnea de vită chilo 40 cr. carnea de viţel 36 până 45 cr., carnea de porc 32 până 40 cr., carnea de berbece 20 până 24 cr., ouĕ 10 cu 22 până 25 cr.

Têrgul de rîmători în Steinbruch. În 26 Noemvrie n. s'a notat: unguresci bĕtrâni grei 44.— cr. până 45.— cr. unguresci grei, tineri 47.½ cr. până 48.½ cr., de mijloc 47.½ cr. până 48.— cr., uşori 47.½ cr. până 48.— cr., marfă ţerănească, grea —.— cr. până —.— cr., de imijloc 43.— cr. până 45— cr., uşoară 43.— cr. până 45.— cr., românesci de Bakony, grei —.— cr. până —.— cr., transito de mijloc —.— cr. până —.— cr. transito uşori —.— cr. până —.— cr., transito sèrbesc grei 44.— cr. până 45.½ cr., transito de mijloc 44.— cr până 45.½ cr., transito uşori 44.— cr. până 45.½ cr., îngrăşaţi cu ghindă —.— cr. până —.— cr. per 4% cumpeniţi la gară.

Cursul pieţei din Sibiiu.

din 27 Noemvrie st. n. 1885.

Hârtie-monetă română	Cump.	8.50	vênd.	8.60
Lire turcesci	„	11.15	„	11.25
Imperiali	„	10.15	„	10.25
Ruble rusesci	„	1.21	„	1.23

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 26 Noemvrie st. n. 1885.

Renta amort. (5%)	Cump.	90.—	vênd.	91.—
„ Rur. conv. (6%)	„	83.—	„	84.—
Acţ. de asig. Dacia-Rom.	„	247.—	„	252.—
Banca naţională a României	„	1100.—	„	1130.—
Împr. oraş. Bucuresci	„	30.—	„	32.—
Credit mob. rom.	„	—.—	„	—.—
Acţ. de asig. Naţionala	„	224.—	„	—.—
Scrisuri fonciare urbane (5%)	„	—.—	„	89.¼
Societ. const.	„	174.½	„	230.—
Schimb 4 luni	„	—.—	„	34.—
Aur	„	13.—	„	14.—

Bursa de Budapesta

din 20 Noemvrie st. n. 1885.

Renta de aur ung. 6%	—.—
„ „ „ „ 4%	97.—
„ „ hârtie „ 5%	90.—
Împrumutul căilor ferate ung.	148.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune)	97.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune)	124.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune)	109.—
Bonuri rurale ung.	102.50
„ „ „ cu cl. de sortare	102.50
„ „ „ bănăţene-timişene	102.50
„ „ „ cu cl. de sortare	102 50
„ „ transilvane	102.50
„ „ croato-slavone	102.—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	98.—
Împrumut cu premiu ung.	119.50
Losuri pentru regularea Tisei şi Segedin	121.75
Renta de hârtie austriacă	82 30
„ „ argint austriacă	82.70
„ „ aur austriacă	108.75
Losurile austr. din 1860	139.50
Acţiunile băncei austro-ungare	873.—
„ „ de credit ung.	288.75
„ „ „ „ austr.	285.—
Argintul	—.—
Scrisuri fonciari a le institut. de cred. şi ec. „Albina“	101.50
Galbeni împĕrătesci	5.94
Napoleon-d'ori	9.98
Mărci 100 imp. germâne	61.82½
Londra 10 Livres sterlinge	125.80

Bursa de Viena

din 26 Noemvrie st. n. 1885.

Rentă de aur ung. 6%	—.—
„ „ „ „ 4%	98 10
„ „ hârtie „ 5%	90.—
Împrumutul căilor ferate ung.	148.40
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune)	97.20
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost. ung. (2-a emisiune)	124.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost. ung. (3-a emisiune)	109.—
Bonuri rurale ung.	102.75
„ „ „ cu cl. de sortare.	102.50
„ „ „ bănăţene-timişene	102.50
„ „ „ cu cl. de sortare	102.50
„ „ transilvane	102.50
„ „ croato-slavone	102.—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	97.80
Împrumut cu premiu ung.	119.30
Losuri pentru regularea Tisei şi Segedin	121.70
Rentă de hârtie austriacă	82.30
„ „ argint austriacă	82 90
Rentă de aur austriacă	108 85
Losuri austr. din 1860	139.60
Acţiunile băncei austro-ungare	877.—
„ „ „ „ austr.	288 40
„ „ de credit ung.	285 10
Argintul	—.—
Galbeni împĕrătesci	5.97
Napoleon-d'ori	9.98½
Mărci 100 imp. germâne	61.70
Londra 10 Livres sterlinge	125 65

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Noemvrie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena		7.15		
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.20	5.28	8.27	11.40
Oradea-mare	4.39	6.41		1.28
		6.46	9.37	1.52
Várad-Velencze			9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely			9.59	2.11
Mező-Telegd		7.14	10.28	2.34
Rév		7.42	11.36	3.18
Bratca			12.10	3.41
Bucia			12.46	4.01
Ciucia		8.31	1.48	4.26
Huiedin		9.01	3.09	5.08
Stana			3.42	5.27
Aghiriş			4.12	5.50
Ghirbĕu			4.30	6.02
Nedeşdu			4.48	6.24
Cluj		10.01	5.17	6.43
	12.05	10.16		7.03
Apahida	12.31			7.26
Ghiriş	2.16	11.25		8.54
Cucerdea	3.32	11.45		9.43
Uioara	3.41			9.51
Vinţul de sus	3.50			9.58
Aiud	4.25	12.08		10.24
Teiuş	5.10	12.29		10.59
Crăciunel	5.41			11.28
Blaj	6.02	12.57		11.44
Micăsasa	6.40			12.18
Copşa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaş		1.45	6.01	1.22
Elisabetopole		2.06	6.40	1.56
Sighisoara		2.38	7.35	2.44
Haşfaleu		2.50	8.01	3.02
Homorod		3.48	10.05	4.41
Agostonfalva		4.19	11.02	5.30
Apatia		4.34	11.37	6.03
Feldioara		4.53	12.32	6.35
Braşov		5.20	1.09	7.14
		5.30	1.50	
Timiş		6.07	2.48	
Predeal		7.30	3.23	
Bucuresci		11.35	9.40	

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci		5.—	7.45	
Predeal		9.45	12.50	
Timiş		10.11	1.40	
Braşov		10.44	2.27	
	6.22	10.51	2.55	
Feldioara	7.01	11.18	3.38	
Apatia	7.33	11.36	4.17	
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	
Homorod	8.45	12.23	5.42	
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	
Sighişoara	10.39	1.37	8.21	
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	
Mediaş	11.54	2.25	9.43	
Copşa mică	12.12	2.36	10.02	
	12.37	2.41	6.—	
Micăsasa	12.56		6.20	
Blaj	1.30	3.13	6.59	
Crăciunel	1.45		7.15	
Teiuş	2.34	3.45	7.43	
Aiud	2.55	4.01	8.—	
Vinţul de sus	3.17		8.29	
Uioara	3.24		8.55	
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	
Ghiriş	4.11	4.50	9.32	
Apahida	5.36		10.32	
Cluj	5.56	5.58	12.32	
	6.16	6.08	12.59	8.—
Nedeşdu	6.37			8.34
Ghirbĕu	6.53			8.59
Aghiriş	7.08			9.56
Stana	7.34			10.16
Huiedin	7.55	7.14		11.04
Ciucia	8.37	7.43		12.17
Bucia	8.53			12.47
Bratca	9.12			1.21
Rév	9.31	8.22		2.05
Mező-Telegd	10.06	8.48		3.08
Fugyi Vásárhely	10.25			3.39
Várad-Velencze	10.35			3.55
Oradea-mare	10.41	9.13		4.06
	10.51	9.18	10.37	
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3.06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.00	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	

Nota: Numerii încuadraţi cu linii groase însemnează oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.00
Arad	7.53	3.37	5.55
		4.00	6.05
Glogovaţ		4.13	6.19
Gyorok		4.38	6.46
Pauliş		4.51	7.—
Radna-Lipova		5.10	7.23
Conop		5.38	7.51
Bêrzava		5.57	8.10
Soborşin		6.42	8.58
Zam		7.14	9.28
Gurasada		7.43	9.56
Ilia		8.01	10.17
Branicĭca		8.21	10.38
Deva		8.47	11.05
Simeria (Piski)		9.40	11.55
Orăştia		10.10	12.24
Şibot		10.34	12.53
Vinţul de jos		11.04	1.22
Alba-Iulia	6.59	11.31	1.40
Teiuş	7.33	12.05	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş		11.09	3.56	5.20
Alba-Iulia		11.56	4.27	5.57
Vinţul de jos		12.20	4.53	
Şibot		12.25	5.19	
Orăştia		1.19	5.41	
Simeria (Piski)		1.48	6.08	
Deva		2.35	6.39	
Branicĭca		3.04	7.04	
Ilia		3.36	7.29	
Gurasada		3.50	7.41	
Zam		4.25	8.12	
Soborşin		5.09	8.49	
Bêrzava		5.56	9.29	
Conop		6.18	9.49	
Radna-Lipova		6.57	10.23	6.14
Pauliş		7.12	10.37	6.30
Gyorok		7.27	10.52	6.47
Glogovaţ		7.56	11.18	7.17
Arad		8.10	11.32	7.32
Szolnok		9.—	12.27	8.10
Budapesta		2.39	5.10	12.—
Viena		7.10	8.16	2.10
			6.05	8.—

Simeria (Piski)—Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.00
Streiu	7.05	12.27	3.23
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşeni	10.43	4.04	6.39

Petroşeni—Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Haţeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Arad—Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.18
Aradul nou	6.25	1.21	8.32
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.51
Vinga	7.19	2.18	9.07
Orczifalva	7.38	2.36	9.20
Merczifalva	7.56	2.53	9.32
Timişoara	8.42	3.40	10.09

Timişoara—Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.34	6.07
Vinga	6.52	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.06	2.25	6.53
Aradul nou	7.21	2.54	7.24
Arad	7.53	3.10	7.40

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică		3.02	1.11
Şeica mare		3.30	1.32
Loamneş		3.47	2.01
Ocna		4.09	2.24
Sibiiu		4.26	2.44

Sibiiu—Copşa mică

Sibiiu		10.25	11.47
Ocna		10.46	12.05
Loamneş		11.09	12.29
Şeica mare		11.32	12.50
Copşa mică		11.52	1.07

Cucerdea—Oşorheiu

Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheţa	5.10	10.31	4.21	12.50
Ludoş	5.31	10.53	4.43	1.12
M. Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireşteu	6:56	12.26	6.10	2.45
Oşorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05

Oşorheiu—Cucerdea

Oşorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireşteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Ludoş	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheţa	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40

Simeria (Piski)—Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40			
Cerna	7.01			
Uniedoara	7.30			

Uniedoara—Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18			
Cerna	10.44			
Simeria (Piski)	11.03			

Ghiriş—Turda

Ghiriş	5.19		10.37	4.16
Turda	5.40		11.04	4.37

Turda—Ghiriş

Turda	8.20		1.41	10.10
Ghiriş	8.41		2.06	10.[illegible]

Editura şi tiparul Institutului tipografic, societate pe acţii în Sibiiu, sub responsabilitatea lui Michail Gerula.